

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Uppsala tingsrätts dom den 12 januari 2005 i mål nr T 518-04 och T 2171-04,
se bilaga A

KLAGANDE OCH MOTPARTER

1. Josefine Midander, 830622-7565, Stipendiegränd 10 B, 907 35 Umeå
2. Cecilia Lönn, 810717-6904, Pedagoggränd 7, B 110, 907 30 Umeå

Ombud för 1 och 2: Jur. kand. Gunnar Strömmer och jur. kand. Clarence Crafoord,
Centrum för rättvisa, Box 5369, 102 49 Stockholm

KLAGANDE OCH MOTPART

Staten genom Justitiekanslern, Box 2308, 103 17 Stockholm

Företrädare: Justitiekanslern Göran Lambertz, Box 2308, 103 17 Stockholm

Ombud: Byråchefen Britt-Mari Lundberg, Box 2308, 103 17 Stockholm

SAKEN

Skadestånd

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten fastställer tingsrättens domslut.

2. Staten skall ersätta Josefine Midander och Cecilia Lönn för rättegångskostnader i hovrätten med femtiotvå tusen fyrahundranittio två (52 492) kr, varav 47 890 kr utgör ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från denna dag till dess betalning sker. Ersättningen skall betalas med hälften av beloppet till var och en av Josefine Midander och Cecilia Lönn.

YRKANDEN M.M. I HOVRÄTTEN

Josefine Midander och Cecilia Lönn har yrkat att hovrätten, med fullt bifall till deras käromål, skall förpliktiga staten att till envar av dem utge 120 000 kr, jämte ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen (1975:635) från den 23 februari 2004, till dess betalning sker.

Staten har yrkat att hovrätten skall ogilla käromålen eller, i andra hand, nedsätta skadeståndsbeloppen till 60 000 kr för envar av Josefine Midander och Cecilia Lönn. Staten har vidare yrkat befrielse från skyldigheten att ersätta Josefine Midander och Cecilia Lönn för deras rättegångskostnader vid tingsrätten.

Parterna har bestritt varandras ändringsyrkanden.

Josefine Midander och Cecilia Lönn har yrkat ersättning för rättegångskostnader i hovrätten.

Parterna har i hovrätten åberopat samma grunder och omständigheter samt utvecklat sin talan på samma sätt som vid tingsrätten enligt vad som framgår av dess dom. Bandupptagningarna av förhören vid tingsrätten med Josefine Midander och Cecilia Lönn har spelats upp.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Enligt 7 § första stycket lagen om likabehandling av studenter i högskolan (likabehandlingslagen) får en högskola inte missgynna en student eller en sökande genom att behandla honom eller henne sämre än högskolan behandlar, har behandlat eller skulle behandla någon annan i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med könstillhörighet, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder.

Hovrätten delar på av tingsrätten anförda skäl dess bedömning att Josefine Midander och Cecilia Lönn har utsatts för diskriminering i den mening som avses i likabehandlingslagen genom det missgynnande av dem som skett i förhållande till personer av annan etnisk tillhörighet vid antagningen till juristlinjen.

Enligt 7 § andra stycket likabehandlingslagen gäller inte förbudet enligt paragrafens första stycke, om behandlingen är berättigad av hänsyn till ett särskilt intresse som uppenbarligen är viktigare än intresset av att förhindra diskriminering i högskolan. Fråga är då om den inkvotering av sökande som skett på bekostnad av Josefine Midander och Cecilia Lönn varit berättigad med hänsyn till det särskilda intresse som gjorts gällande, nämligen att öka den etniska mångfalden bland juris studerande.

En behandling som enligt 7 § andra stycket likabehandlingslagen kan vara berättigad för att uppnå de särskilda intressen som är avsedda kan enligt lagens förarbeten vara att vid lika meriter hos två sökande välja den som tillhör det underrepresenterade könet (prop. 2001/02:27 s. 41). I övrigt framgår av förarbetena att det ansetts obehövt med ett undantag från diskrimineringsförbudet som tar sikte på en behandling som är en del

i ett planmässigt främjande av likabehandling, eftersom ett sådant inte var nödvändigt mot bakgrund av de aktiva åtgärder som ställs upp i lagen. Varken dessa eller övriga förarbetsuttalanden talar för att den särbehandling som lagstiftaren tänkt sig skulle innefatta möjlighet till kvotering av något slag vid antagning av sökande till viss utbildning.

Det har från statens sida gjorts gällande att 7 § andra stycket likabehandlingslagen skall läsas tillsammans med bestämmelserna i 7 kap. 10 och 16 §§ högskoleförordningen i dess lydelse vid tiden för universitets beslut om kvotering. Av dessa bestämmelser i högskoleförordningen framgår att universitetet, i fråga om utbildningar som vänder sig till nybörjare, till 10 procent av platserna får bestämma urvalsgrunder som innefattar vissa förkunskaper och andra sakliga omständigheter. Bestämmelserna tillkom sedan riksdagen efter förslag i proposition 2001/02:15 antagit riktlinjer av denna innebörd samt bl.a. en ändring av högskolelagen med innebörd att universitet och högskolor aktivt skall främja och bredda rekryteringen till högskolan. Av förarbetena till denna ändring i högskolelagen framgår bl.a. att det var lagstiftarens strävan att öka den sociala och etniska mångfalden i högskolan genom att bredda rekryteringen. Det anges också olika åtgärder för att uppnå målet, som utvecklingsarbete avseende breddad rekrytering och bedömning av s.k. reell kompetens, studievägledning och studentbostäder. När det gäller möjligheten av alternativa urvalsgrunder för 10 procent av nybörjarplatserna uttalades i propositionen att denna kunde komma till användning t.ex. vid ett uttalat behov av personal av visst kön eller med ett annat modersmål än svenska. Det finns däremot, till skillnad mot vad staten hävdar, inget uttalat stöd i propositionen för uppfattningen att med sakliga omständigheter enligt 7 kap. 10 § tredje stycket högskoleförordningen skulle avses även sökandens etniska tillhörighet. Att syftet med propositionen allmänt sett bl.a. var att åstadkomma en ökning av studenter med annan etnisk bakgrund än svensk kan i sig inte leda till slutsatsen att det varit regeringens avsikt att en sökandes etniska tillhörighet skulle kunna utgöra en saklig omständighet. - Det kan för övrigt noteras att regeringen sedermera i proposition 2004/05:162 s. 183 f har uttalat att högskolorna skall iaktta saklighet i sin verksamhet enligt vad som följer av 1 kap. 9 § regeringsformen och att det inte är tillåtet att använda etnisk tillhörighet som urvalsgrund.

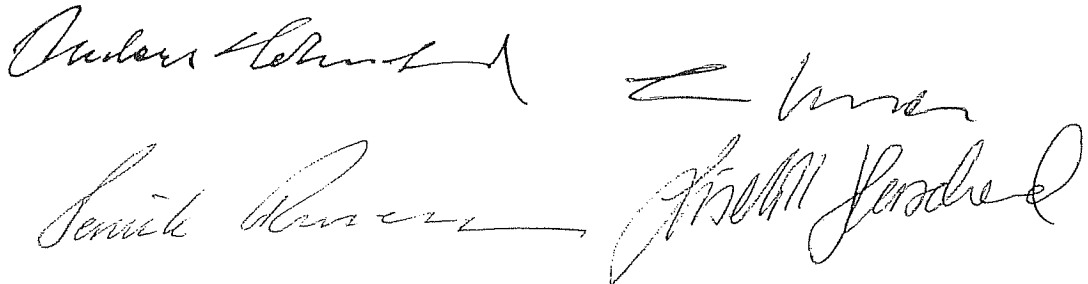
Förarbetena till undantagsbestämmelsen i 7 § andra stycket likabehandlingslagen ger alltså inte stöd för att bestämmelsen skulle medge kvotering vid antagning till utbildning och uttalandena i den proposition som föregick de vid den aktuella tidpunkten gällande bestämmelserna i 7 kap. 10 och 16 §§ högskoleförordningen ger inte stöd för att det ens varit regeringens avsikt att etnisk bakgrund skulle användas som urvalsgrund. Förarbetena till undantagsbestämmelsen talar snarast mot att den skulle inrymma möjlighet till kvotering. Dessutom talar det bakom likabehandlingslagen liggande EG-direktivet 2000/43/EG, likabehandlingsdirektivet, för en restriktiv tolkning när det gäller utrymmet för undantag från diskrimineringsförbudet. Mot denna bakgrund finner hovrätten att 7 § andra stycket likabehandlingslagen inte ger utrymme för sådan diskriminering som Josefine Midander och Cecilia Lönn blivit utsatta för.

Den diskriminering som Uppsala universitet utsatt Josefine Midander och Cecilia Lönn för har således inte varit berättigad enligt 7 § andra stycket likabehandlingslagen. Josefine Midander och Cecilia Lönn har därmed blivit utsatta för en sådan kränkning

som enligt 13 § samma lag ger dem rätt till skadestånd. När det gäller skadeståndets storlek delar hovrätten den av tingsrätten gjorda bedömningen. Tingsrättens domslut skall därför stå fast.

Vid denna utgång och med hänsyn till att målet i allt väsentligt handlat om huruvida skadestånd skall utgå eller inte, skall staten utge ersättning för Josefine Midanders och Cecilia Lönnns rättegångskostnader i hovrätten. Vad som därvid yrkats är medgivet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B
Överklagande senast 2006-01-18

Anders Holmstrand
Eva Wagner
Henrik Runeson
Liselott Herschend

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Anders Holmstrand, Eva Wagner och Henrik Runeson, referent, samt tf. hovrättsassessorn Liselott Herschend. Enhälligt.